

Waarom mensen planten in huis hebben

Kwalitatief onderzoek naar de betekenis en beleving
van kamerplanten in Nederland

PT 2010 / 24

Productschap Tuinbouw, Markt & Innovatie

Waarom mensen planten in huis hebben

Kwalitatief onderzoek naar de betekenis en beleving van kamerplanten in Nederland

Projectleider **Veronique Linssen**
Functie **Senior Projectleider**
Telefoon **079-3470639**
e-mail **v.linssen@tuinbouw.nl**
internet www.tuinbouw.nl

Productschap Tuinbouw, Postbus 280, 2700 AG Zoetermeer

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder toestemming van de uitgever of auteur.

Leeswijzer

Opbouw van het rapport

Dit rapport bevat de resultaten van het kwalitatieve onderzoek naar de achterliggende motieven (waarden en emoties) om planten in huis te hebben en om planten cadeau te doen.

Het rapport start met de belangrijkste conclusies. Aansluitend worden de aanbevelingen op basis van dit onderzoek uiteengezet. Vervolgens wordt een omschrijving van de achtergrond, de doel- en probleemstelling en methode gegeven. De resultaten die daarna beschreven worden hebben de volgende indeling:

- De betekenis van kamerplanten (groene en bloeiend) voor consumenten;
- Gevoelens bij en betekenissen van het kopen van planten;
- Gevoelens bij en betekenissen van het cadeau geven van planten;
- Beleving van groene kamerplanten;
- Beleving van bloeiende kamerplanten.

Achtergrond

Het Productschap Tuinbouw (PT) behartigt de belangen van werkgevers en werknemers in de Nederlandse tuinbouwsector, met het doel om deze sector sterker te maken. Het PT werkt daarvoor onder andere samen met een aantal promotieorganisaties, waaronder Bloemenbureau Holland (BBH). BBH zet zich in voor de marketing en promotie van bloemen en (pot)planten, met name gericht op de consument.

Uit regelmatig onderzoek naar de aankoop van bloemen en planten door consumenten hebben PT en BBH inzicht in hoe consumenten aankijken tegen snijbloemen en kamerplanten, welke associaties consumenten hierbij hebben en waarom consumenten deze producten kopen. Wat ontbreekt zijn de achterliggende motieven, die vaak teruggrijpen op fundamentele waarden in het leven. Als die motieven inzichtelijk worden gemaakt kan BBH de consument gericht bereiken en verleiden tot aankoop van bloemen en planten.

In opdracht van BBH heeft het PT een onderzoek geïnitieerd naar de dieperliggende betekenis van kamerplanten. Daarbij is met name gekeken naar het verschil tussen groene en bloeiende kamerplanten en het gebruik van planten in huis en als cadeau.

Conclusies en aanbevelingen (1/5)

- Er is een duidelijk onderscheid in de beleving van groene en bloeiende kamerplanten, maar zeker ook veel overeenkomsten.
- Ten opzichte van bloemen staan kamerplanten voor minder vluchtig en uitbundig, een meer constante aanwezigheid. In die zin ervaart men meer een relatie met planten dan met bloemen.
- In de verdere ontwikkeling voor communicatie rondom kamerplanten zien we twee richtingen die aan de emotionele beleving appelleren:
 1. *Een plant zorgt voor leven in huis*
- Een ruimte zonder planten is kaal en kil. Met planten in huis maak je de kamer 'eigen', ze dragen bij aan een gevoel van huiselijkheid en veiligheid. Daarnaast staan planten letterlijk voor leven: het zorgen voor een levend wezen en de zuiverende werking in de lucht die planten wordt toegedicht.

presentatie

Conclusies en aanbevelingen (2/5)

2. *Met een plant geef je iets van jezelf cadeau*

- Indien men een plant voor een ander koopt, dan wordt de plant sterk geassocieerd met de persoon die deze heeft gegeven. De plant staat voor vriendschap en verbondenheid, dit is sterker dan bij veel andere cadeaus. Het wordt gezien als een heel persoonlijk cadeau.
- Het cadeau geven van een plant wordt sterker met bloeiende planten geassocieerd dan met groene planten. Bloeiende planten staan gevoelsmatig dichterbij bloemen: je geeft een stukje vrolijkheid of vreugde weg, met het verschil dat planten meer blijvend zijn, een bevestiging van de (vriendschaps)band die de gever met de ontvanger heeft.
 - Groene planten worden ook wel cadeau gegeven, maar over het algemeen gezien als wat saaier en minder feestelijk.

Conclusies en aanbevelingen (3/5)

- Kijkend naar de verschillen tussen groene en bloeiende kamerplanten zien we de volgende thema's als input voor communicatie:

Bloeiende kamerplanten: haal vrolijkheid in huis!

- Bloeiende kamerplanten staan voor optimisme, groei en vrijheid. Het bloeien van kamerplanten heeft een emotionele lading en staat voor hoop en een nieuw begin. In meer letterlijke zin het begin van de lente. Dit is gekoppeld aan vrolijkheid, je lekker in je vel voelen en uitbundigheid.
 - Note: het onderzoek was in februari, men was volop bezig met voorjaarsbollen
- De beleving die daarbij hoort is: bewondering voor het bloeien van de plant en trots zijn als deze het goed doet en een gevoel die doet denken aan exotische oorden en vakantie.
- In het gebruik van beelden raden wij aan geen traditionele plaatjes van kamerplanten te gebruiken, deze staan namelijk voor bekrompenheid en oubolligheid.

Optimisme/
vrolijkheid

Groei /
nieuw begin

Vrijheid /
ontspanning

Ouderwets /
bekrompen

Bewonderen /
trots zijn

Exotisch /
vakantiegevoel

Conclusies en aanbevelingen (4/5)

- Kijkend naar de verschillen tussen groene en bloeiende kamerplanten zien we de volgende thema's als input voor communicatie:

Groene kamerplanten: helemaal thuis met planten in huis

- Groene kamerplanten helpen om een ruimte 'thuis' te maken. Dat wil zeggen het creëren van een gevoel van rust, geborgenheid en warmte. Met name bij een verhuizing spelen groene kamerplanten een belangrijke rol in het zich thuis gaan voelen en het gevoel jezelf te kunnen zijn.
 - Naast meer conventionele campagnes kan ook gedacht worden aan het participeren in tv-programma's over verhuizingen en verbouwingen.
- Daarnaast staan groene kamerplanten voor een gezonde leefomgeving: het idee dat ze een zuiverende werking hebben op de lucht in de kamer. Hierbij horen associaties van natuur en een beleving van in de natuur zijn.

Rust

Geborgenheid

Warmte

Gezondheid

Thuis voelen/
jezelf kunnen zijn

In de natuur
zijn

Conclusies en aanbevelingen (5/5) : Overzicht waarden en beleving van bloeiende en groene kamerplanten

present

Doelstelling

Het doel van het onderzoek is:

- **In kaart brengen van de achterliggende motieven (waarden en emoties) om planten in huis te hebben en om planten cadeau te doen.**
 - Het onderscheid tussen bloeiende en groene kamerplanten is hierbij essentieel.
- Met de onderzoeksgegevens kan BBH de consument op het juiste moment met de juiste boodschap (tone of voice en inhoud) benaderen. Ook kan de sector geïnformeerd worden over wat essentieel is bij het vermarkten van bloeiende en groene kamerplanten (communicatie en innovatie).

Probleemstellingen

De probleemstellingen luiden als volgt:

- Wat betekenen groene en bloeiende kamerplanten voor de (Nederlandse) consument? Zijn ze belangrijk? Wat maakt ze belangrijk?
- Wat zijn de achterliggende waarden die groene en bloeiende kamerplanten voor de consument belangrijk maken?
- Hoe beleven consumenten groene en bloeiende kamerplanten? Welke emoties spelen een rol?
- Welke waarden en emoties spelen een rol bij het geven van planten als cadeau?
- Wat zijn de verschillen tussen groene en bloeiende planten? Andere betekenis? Andere beleving?
- Wat zijn de directe concurrenten voor bloeiende en groene kamerplanten (zowel voor eigen gebruik als cadeau)?
- Wat is er nodig om de consument tot aankoop te verleiden? Zowel op de winkelvloer als in de media (communicatiebreed)?

Onderzoeksmethode en -opzet

- Het veldwerk is uitgevoerd door Motivaction te Amsterdam. Dit bureau hanteert een kwalitatieve methode genaamd Inner World. InnerWorld is een onderzoekstechniek die respondenten in staat stelt meer emotionele en onderbewuste drijfveren te verwoorden. Met behulp van vier InnerWorld sessies met plantenkopers is inzicht verkregen in de achterliggende motieven (waarden en emoties) om planten in huis te hebben en om planten cadeau te doen. Aan elke InnerWorld sessie hebben vijf respondenten deel genomen.
- De duur van de sessies was twee-en-een-half uur per groep, waarin ongeveer anderhalf uur gebruik is gemaakt van de InnerWorld-techniek en de rest van de tijd een groeps gesprek is gehouden.

Onderzoeksmethode en -opzet

- Het veldwerk heeft plaatsgevonden in Amsterdam op dinsdag 23 en woensdag 24 februari 2010.
- De respondenten zijn geselecteerd op basis van hun affiniteit met bloeiende en/of groene kamerplanten.
 - Groep vrouwen (30-55 jr), focus op groene kamerplanten
 - Groep vrouwen (30-55 jr), focus op bloeiende kamerplanten
 - Mixgroep m/v (30-55 jr), focus op groene kamerplanten
 - Mixgroep m/v (30-55 jr), focus op bloeiende kamerplanten

Resultaten

De resultaten worden als volgt gepresenteerd:

- Betekenis kamerplanten
- Kopen van planten
- Cadeau geven
- Groene kamerplanten
- Bloeiende kamerplanten

Betekenis van kamerplanten: kamerplanten bepalen de sfeer

- Kamerplanten staan in algemene zin voor leven en geven 'kleur' en sfeer aan de kamer waar ze in staan. Waarden die daaraan gekoppeld worden zijn geluk, gezelligheid, rust, warmte en vrijheid.

“Het huis is veel fijner met al die planten. Ik voel me nu prettiger, en rustiger..”

“Planten betekenen kleur, leven, mooi. Gelukkig zijn, zonder zorgen. Dat alles goed komt uiteindelijk. Het geeft mij het gevoel van vakantie. Lekker vrij zijn, even geen verplichtingen, alles rustig. Zonder stress en rennen. Een heel fijn gevoel.”

“Het geeft rust, het voelt veilig en vertrouwd. Zonder planten is het kil, koud en afstandelijk. Ik voel me daar niet prettig bij.”

present

Betekenis van kamerplanten: kamerplanten als levende wezens

- De manier waarop respondenten (consumenten die iets met kamerplanten hebben). de relatie met hun kamerplanten beleven, staat bijna gelijk aan de band die men met een mens kan voelen. Het cliché dat mensen tegen planten praten is bevestigd in dit onderzoek. Planten kunnen zowel geluk als troost bieden.
- Men ziet planten als 'wezens' waar goed voor gezorgd dient te worden. Men heeft een schuldgevoel als men planten verwaarloost en een gevoel van trots als een plant het goed doet.

“Planten horen erbij en als ze het goed doen dan ben ik ook altijd heel erg blij, dan voel ik echt liefde eigenlijk. Ik praat ook tegen ze, zo van bedankt dat je het zo goed doet. Het is bijna een soort liefdesverhouding.”

“Soms praat ik tegen planten en ik raak ze wel aan. En als de plant echt gegroeid is, dan ben ik ontzettend blij. En ook een beetje trots.”

Kopen van planten

- Wanneer consumenten bepaalde planten zien die ze mooi vinden, krijgen ze het gevoel de plant mee te moeten nemen. Ze hebben op het moment dat ze de plant zien vaak al in hun hoofd waar de plant in huis moet komen te staan. Het kopen van planten geeft ze een rustig, blij en vrolijk gevoel.

“Ik zie een prachtig mooie sinaasappelplant. In een héle mooie pot. Ik vind hem wel te duur, maar kan het niet laten om hem te kopen.”

“Hier staat een hele grote Nepenthes, een vleesetende bekerplant, en die kijkt ons aan, die moeten we meenemen. En verderop staat er ook nog eens een hele mooie travellerspalm. Er is een verschrikkelijk mooie plaats in het huis die we in gedachten hebben waar die zou moeten komen te staan.”

Cadeau geven: persoonlijke identificatie bij cadeau geven van plant

- De verbondenheid tussen mens en plant wordt het meest expliciet als het gaat om het cadeau doen (en krijgen) van een kamerplant. Zowel gever als ontvanger identificeren de plant in kwestie met de persoon die het heeft gegeven. In zekere zin geef je dus iets van jezelf weg als je een kamerplant cadeau doet. Het is een persoonlijk cadeau en staat voor langdurige vriendschap. De beleving is dat elke keer als de ontvanger naar de plant kijkt, hij/zij denkt aan de persoon die deze cadeau heeft gedaan. Dit is sterker dan met andere type cadeaus (zoals bv een boek), aangezien je de ander iets levends en blijvends cadeau doet.

“Het associeert met het leven, met een persoon. We worden allemaal ouder en we groeien, zowel geestelijk als fysiek.”

“Ik ben daar op kraamvisite. We geven een plant. Het is een groene plant, maar in de maand waarin het meisje geboren is komen er, tien dagen lang, een paar hele kleine bloempjes uit. Ieder jaar weer in de maand waarin zij jarig is. En de maand voordat zij jarig is schiet de plant elk jaar een stuk de lucht in. En ik vertel dat elke keer als zij bijna jarig is dat zij kan zien dat die plant gaat groeien. Dat vinden de ouders een heel mooi gebaar, het geeft een verbondenheid naar de ouders toe.”

Cadeau geven: planten symboliseren langdurige vriendschap

- In vergelijking met bloemen zijn planten veel langduriger, hierbij wordt gerefereerd naar een langdurige vriendschap. Bloemen worden gezien als vluchtig, na één of twee weken worden deze weggegooid. Planten zijn er voor jaren lang.

“Bloemen vind ik wel leuk, maar ze verleppe heel snel. Planten die gaan maanden mee. Dus ik heb zo iets van het is toch een herinnering aan ons dan. Iedere keer dat je er naar kijkt, weet je wel van ‘o ja van mijn kleinzoon en mijn schoondochter gekregen’.”

“Het maakt me blij. Dat ze aan mij denkt als ze de plant ziet. En dat die plant ook zo goed doet en dat het haar ook vreugde brengt. Dat symboliseert onze vriendschap.”

Cadeau geven: onzekerheid bij het geven van een plant

- In een aantal gevallen voelt men onzekerheid bij het cadeau geven van een plant. Een plant is een persoonlijk cadeau, smaken kunnen verschillen over wat mooi is. Omdat je een plant voor een lange tijd cadeau geeft, gaat men niet over één nacht ijs in de keuze daarvoor.
 - Dit speelt nog meer bij groene planten dan bij bloeiende planten.

“Ja, ik was daar een beetje onzeker over, of ik het wel goed zou doen. Ik dacht ik ga gewoon kijken en zij vindt het mooi. Gelukkig was dat het geval.”

“Best spannend om cadeau te geven, maar als je iemand goed kent dan kan dat bijna niet missen.”

Groene kamerplanten: waarden en beleving

WAARDEN

Rust

Geborgenheid

Warmte

Gezondheid

BELEVING

Thuis voelen/ jezelf kunnen zijn

In de natuur zijn

presentatie

Groene kamerplanten: staan voor rust, jezelf kunnen zijn

- Een groene plant brengt rust en is sterk gekoppeld aan je thuis voelen en volledig jezelf kunnen zijn.

“Er is harmonie. Dat ervaar ik door de planten, rust, warmte. Een sfeer van genieten. Dat is gewoon met mijn gelukkig zijn verbonden.”

“Ik kom tot mezelf. Gedachtes gaan weg. Ik kijk naar de vormen van planten, ik kijk hoe ze in de aarde zijn. En dan verdwijnt de nervositeit die ik gewoonlijk heb. De gedachtes die alle kanten op gaan. Ik concentreer me op de gedachten, en dan krijg ik een heel relaxed, een heel blij gevoel. Ik kan uren en uren blijven kijken. Dan vergeet ik huiswerk, moeilijke dingen, school, wat dan ook. Dat ben ik allemaal even kwijt.

(herinnering uit tienertijd)

Rust

Thuis voelen/
jezelf kunnen zijn

presentatie

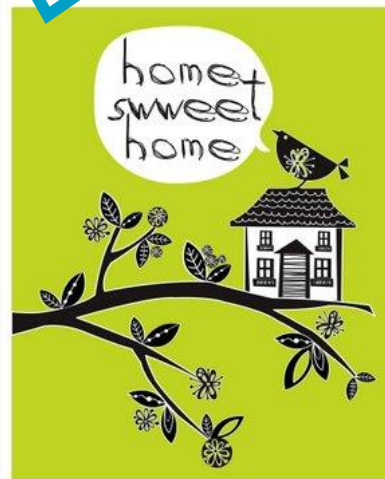
Groene kamerplanten: woning 'thuis' maken, warmte en geborgenheid

- Voor veel mensen zijn groene kamerplanten een middel om een woonruimte 'eigen' te maken. In het geval van een eerste woning is het ook gekoppeld aan de sensatie om voor het eerst op eigen benen staan. Het kopen van een plant voor het eerste eigen huis heeft grote symbolische waarde.

“Een begin creëren van je eigen huisje, je eigen voorkeuren. En ik wou altijd al zo'n grote groene ficus. Die heeft mijn moeder niet. Was ik wel trots op...”

“Ik heb gelijk zin om mijn schoenen uit te trekken en plaats te nemen op de bank en thee te maken..”

“En het voelt echt als thuiskomen, als basis. De planten die daar staan zijn ook de planten die ik er zelf neergezet heb en die planten lijken er te horen zoals ik er zelf hoor.

Warmte

Geborgenheid

Thuis voelen/
jezelf kunnen zijn

Groene kamerplanten: met groene planten haal je de natuur in huis

- Kamerplanten, groene planten in het bijzonder, worden geassocieerd met natuur en buiten zijn. In zekere zin vormen kamerplanten een verlengstuk naar de natuur.

“Het is net alsof ik in de natuur loop, waar de planten buiten groeien. Het geeft me het gevoel weer op vakantie te zijn. Door een stukje natuur lopen..”

“De kleuren kloppen, de materialen kloppen. Donker en licht spelingen. Gekartelde bladeren met fijne bladeren samen. Het klopt zoals je het ook in de natuur hebt, waar het door elkaar heen groeit maar elkaar accepteert. Het geeft elkaar de ruimte .”

“De kleur, maar ook de gedachte aan natuur, om daar te zijn. De hond uitlaten, lekker in het bos..”

In de natuur zijn

Groene kamerplanten: geven leven aan een ruimte

- Door groene kamerplanten krijgt een ruimte leven en wordt het toegankelijker en meer uitnodigend. Er ontstaat een beter 'leefklimaat' op twee niveaus: op gevoelsniveau ('ik voel me hier thuis'), maar ook in meer letterlijke zin, namelijk een gezondere omgeving door de 'zuiverende werking' en de zuurstof die planten aanmaken.

“Planten maken het huis levend.”

“Ik ben in mijn studentenkamer. Daar had ik namelijk na een paar weken mijn eerste kamerplanten, groene kamerplanten, neergezet. Daarna werd het toch wel alsof de lucht wat zuiverder werd. En sinds die tijd heb ik altijd in bijna alle kamers wel een groene kamerplant gehad. .”

Gezondheid

In de natuur zijn

Bloeiende kamerplanten: waarden en beleving

WAARDEN

Optimisme/ vrolijkheid

Groei / nieuw begin

Vrijheid / ontspanning

Ouderwets / bekrompen

BELEVING

Bewonderen / trots zijn

Exotisch / vakantiegevoel

presentatie

Bloeiende kamerplanten: een tweedeling in beleving

- Bij bloeiende kamerplanten doet zich een interessante tweedeling voor in beleving.
 - Enerzijds staat dit type planten voor positieve waarden als optimisme, vrolijkheid. Dit gaat met name om meer exotische exemplaren, met een hoog esthetisch gehalte (bv. een orchidee).
 - Daarnaast bestaan er bloeiende kamerplanten die meer traditioneel zijn (bv begonia en geranium). Dit type planten wordt geassocieerd met ouderwets ('oma-planten') en bekrompen.
- De associatie van bloeiende kamerplanten met exotische planten (positief) lijkt sterker te zijn dan de associatie met traditionele planten (negatief).

Bloeiende kamerplanten: staan voor vrolijkheid

- Bloeiende planten geven de consumenten een vrolijk gevoel. Kort bloeiende kamerplanten hebben een extra emotionele lading boven altijd bloeiende planten. Het gaan bloeien van een kamerplant heeft een enorme impact op de beleving ervan: legt de nadruk op een levend product.
 - Het bloeien van de plant zorgt voor een gevoel van trots bij de eigenaar, vergelijkbaar met de trots die een ouder kan voelen bij het opgroeien van een kind.

“Het ontspant dat alle bloemen open zijn gegroeid. Dat ze helemaal tot hun recht komen. Het geeft een trots gevoel. Dat ze het zo goed doen. Het gevoel dat ik alles op orde heb.”

“Als de plant echt gegroeid is dan ben ik ontzettend blij. En ook een beetje trots. Exotische planten kweken is altijd erg spannend.”

Optimisme /
vrolijkheid

Groei /
nieuw begin

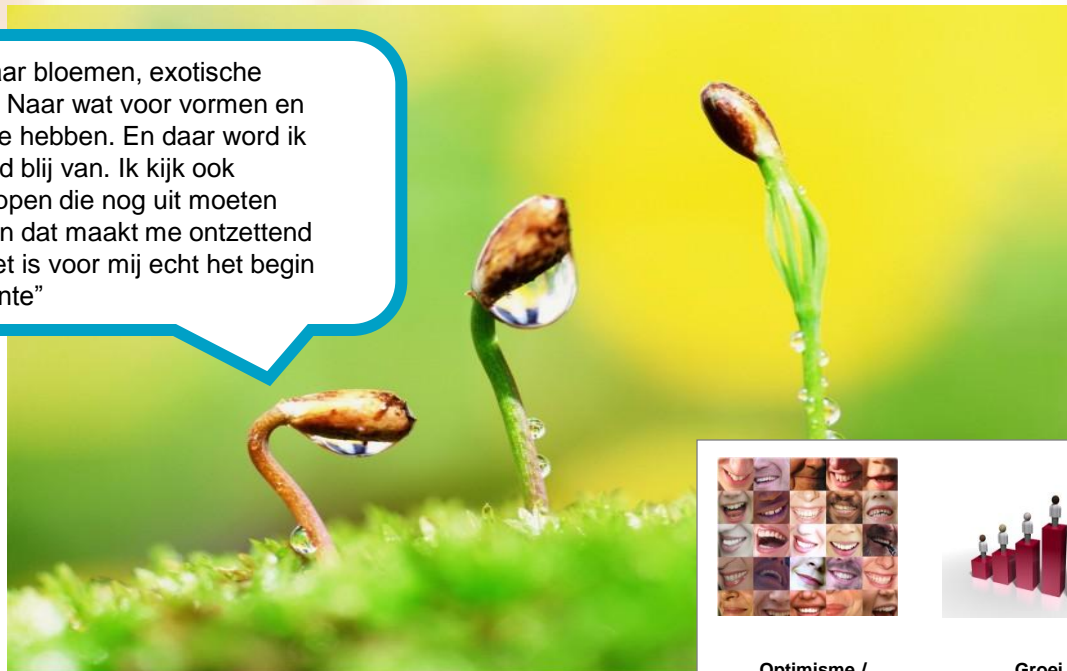

Bewonderen /
trots zijn

Bloeiende kamerplanten: bloeien staat voor nieuw begin

- Het bloeien staat voor nieuw leven en wordt geassocieerd met het aanbreken van het voorjaar. Met bloeiende planten 'haal je de lente in huis'. Het staat voor een nieuw begin van iets moois, meer licht en tot wasdom komen. Ook het tijdelijke karakter van het in bloei staan fascineert en maakt het extra speciaal.

“Ik kijk naar bloemen, exotische bloemen. Naar wat voor vormen en kleuren ze hebben. En daar word ik ontzettend blij van. Ik kijk ook naar knoppen die nog uit moeten komen, en dat maakt me ontzettend vrolijk. Het is voor mij echt het begin van de lente”

Optimisme /
vrolijkheid

Groei /
nieuw begin

Bewonderen /
trots zijn

Bloeiende kamerplanten: hebben exotische uitstraling

- Voor consumenten die zich verbonden voelen met exotische oorden (door afkomst of vakantie) hebben bloeiende kamerplanten een extra lading van extraversie en ontspannenheid die men zo waardeert in de bewoners van deze landen. Ze hebben daarnaast associaties met vakantie en vrijheid.

“Mooi, leven. Gelukkig zijn, zonder zorgen. Dat alles goed komt uiteindelijk. Als ik naar de bloemen kijk, het komt volgens mij uit Zuid-Afrika. Het geeft mij het gevoel van vakantie. Lekker vrij zijn, even geen verplichtingen, alles rustig. Zonder stress en rennen. Een heel fijn gevoel.

Vrijheid /
ontspanning

Exotisch /
vakantiegevoel

presentatie

Bloeiende kamerplanten: meer aanwezig dan groene planten

- Bloeiende planten staan voor optimisme en positivisme. Bloeiende planten zijn meer zichtbaar, meer extravert en meer aanwezig dan groene planten. In die zin zijn ze als een mooi schilderij, waar groene kamerplanten meer het behang zijn.
- Een teveel aan bloeiende kamerplanten geeft een onrustig gevoel. Het gaat om de schoonheid van de plant en die komt het best tot zijn recht als die de ruimte krijgt. Teveel bloeiende kamerplanten bij elkaar leidt tot een kakofonie aan kleuren en geuren.

“Te veel bloeiende planten wekt meteen aversie op. Een enkele plant, prima, mooi, interessant, geurig. Maar allemaal bloeiende planten dat schreeuwt, dat klopt niet en dat hoort niet bij elkaar.”

Bloeiende kamerplanten: bekrompenheid

- De bloeiende planten die als traditioneel worden gezien, staan voor ouderwets en bekrompenheid . Dit werkt bijna verstikkend voor sommige consumenten. Ze doen denken aan kleinburgerlijkheid en oubolligheid.

“Uniformiteit en bekrompenheid associeer ik met bloeiende kamerplanten. Planten die al vijftig jaar, zestig jaar of honderd jaar voor dezelfde ramen bij dezelfde mensen staan. Die een beetje dichtstoffen en eigenlijk ook niet meer ruiken, die ook geen warmte meer verspreiden.”

Ouderwets /
bekrompen